І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXI. Ч. 155. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 30-го СЕРПНЯ 1974 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK FRIDAY, AUGUST 30, 1974 No. 155. VOL. LXXXI.

СОВЄТСЬКІ МАТЕМАТИКИ ОСПОРЮЮТЬ АВТЕНТИЧНІСТЬ ТЕЛЕГРАМИ А. САХАРОВА В ОБОРОНІ ЛЕОНІДА ПЛЮЩА; ЗАЯВЛЯЮТЬ, ЩО ЇМ НІЧОГО НЕВІДОМО ПРО Л. ПЛЮЩА І ЙОГО УВ'ЯЗНЕННЯ; ТРАГІЧНИЙ СТАН ЗДОРОВ'Я ЛЕОНІДА ПЛЮЩА — ТВЕРДИТЬ ПРЕЗИДЕНТ АМЕРИКАНСЬКОГО МАТЕМАТИЧНОГО ТОВАРИСТВА, ПРОФ. Л. БЕРС

Ванкувер, Б. К. — Зацікавлення на Міжнародному Конґресі Математиків долею українського математика Леоніда Плюща, який находиться у закладі для умовохворих у Дніпропетровську за свою критику совєтської системи, викликало чимале порушення і невдоволення серед 50-членної совєтської делеґації на цій конференції. Як відомо, математики з різних країн світу, в тому математики світової слави, активно відгукнулися на заклик совєтського академіка Андрея Сахарова, який запелював до учасників конґресу виступити в обороні математика Леоніда Плюща і схвалити в його справі відповідну резолюцію. У своєму заклику А. Сахаров пропонував виступити в обороні й інших інтелектуалів-дисидентів, які находяться у невиносимих умовах у совєтських тюрмах та концтаборах.

Апель А. Сахарова, а відтак діяльність Комітету Оборони Леоніда Плюща з участю видатних математиків, дали товчок представникам преси звернутися до голови і членів совєтської делеґації за інформаціями в цій справі. Газета „Провінс" з Ванкуверу з 26 серпня інформує, що „три професори з 50-членної делеґації сказали, що вони не мають ніяких інформацій про справу Плюща, а крім того, у ніякому випадку таке не може трапитися в Росії". Голова делеґації Ю. Марчук, директор комп'ютерського центру в Новосибірську, заявив, що „у нашій країні це не є можливе. Я не знаю ні одного випадку, щоб здорових людей приміщували у лікарні. Ні, це нісенітниця" — заявив він.

Знову ж член делеґації Н. Бєлоусов, який є членом Академії наук СССР, на запит в справі телеграми Сахарова, висловив „здивування", мовляв „Чому він вибрав такий шлях? Сахаров знав що ми їдемо на конґрес, але він нам нічого не сказав... Чому ми маємо одержувати такі інформації з допомогою Заходу? Сахаров міг з нами побачитися перед нашим виїздом — він нічого нам не сказав про це". Намагаючись „з'ясувати ситуацію, Бєлоусов підкреслив, як інформує газета, що навіть якщо є якийсь один випадок несправедливости, то він є одним з мільйонів випадків несправедливости у світі. Це пояснення він „демонстрував" показанням кусника нігтя, мовляв, така то маленька частка. Коли ж його запитали, чи він вважає такою незначною справу Плюща, якщо б вона таки виявилася правдивою, Бєлоусов заявив, що так; „навіть, якщо вона (ця вістка про Плюща) правдива" — він повторив.

Ю. Марчук, Н. Бєлоусов і Владіміров ,які, як виявляється, були призначені речниками совєтської делеґації для з'ясування колеґам-математикам і пресі справу Л. Плюща і телеграми А. Сахарова, постійно наголошували, що вони ніколи в СССР не чули про Плюща і вперше про нього і його справу довідалися по приїзді до Ванкуверу на Конґрес. Л. Плюща, мовляв, немає в списках математиків з 1967 року, це молода ще людина. В. Владіміров поставив під сумнів достовірність інформацій Сахарова. „Ми не певні, що Сахаров мав докладні інформації про справу Плюща" — заявив він. „Така є наша думка. Конечним є мати точну інформацію від самого початку і з першої руки — від суду. Але я певен, що такої інформації Сахаров не мав. Деколи люди кажуть, що щось сталося, а... (ви) знайдете відтак, що нічого там немає".

Ю. Марчук заявив, що в СССР є повна свобода висловлювати свою думку. Спершу, на запит журналістів, він уточнив, що на увазі має „наукову критику", а коли його запитали про критику уряду, то він сказав, що „ми маємо багато каналів для вислову нашої опінії".

Телеграма математиків А. Сахарову

26-го серпня п'ять провідних, світової слави математиків, вислали на адресу академіка А. Сахарова телеграму, у якій вони висловили йому свою підтримку і запевнили, що будуть боронити Л. Плюща. Текст телеграми такий:

„До академіка Андрея Сахарова, Москва, СССР.

Ми вітаємо Вашу відвагу у намаганні оборонити совєтського математика Леоніда Плюща. Ми будемо пра-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Академік Андрей Сахаров

Проф. Леонід Плющ

ЩОДЕННИК МІСЯЧНОЇ ГОЛОДІВКИ В ПЕРМСЬКОМУ КОНЦЛАГЕРІ

Вашингтон (УІС „Смолоскип"). — Як уже інформовано, на Захід дістався повний текст щоденника адномісячної голодівки в Пермському політичному концлагері. Голодівку розпочав київський психіятр Семен Глузман в обороні українського вченого Євгена Пронюка, колишнього наукового співробітника Інституту Філософії Академії Наук УССР та протестуючи проти жерстокостей і свавілля концлагерної адміністрації. У голодівці взяло участь 25 політичних в'язнів, серед них багато українців. В міжчасі, на знак солідарности з голодуючими, до них прилучувалися десятки інших політв'язнів.

Повний текст заяви С. Глузмана і щоденник голодівки буде вкоротці опублікований у англійській мові у В-ві „Смолоскип". Тут подаємо уривки зі щоденника голодівки, зокрема ті місця, які відносяться до українських політичних в'язнів.

12 травня, неділя, 8.00: Проголошені роботи по упорядкованню зони. Начальник лагеря майор Піменов наказує виходити на будову дороги, тоді як ст. 29 основ ІТЗ (Ісправітельно Трудовой Закон) Союзу ССР і союзних республік і ст. 41 ІТК РСФСР не відносять будову доріг до робіт по упорядкованню зони.

12.00: Особам, які відмовилися від участи в роботах, погрожують репресіями. Піменов заявляє Мишенеру: „Якщо схочу, поставлю всіх на голову".

18.30: Незаконно позбавлений побачення з-к („зек" — в'язень) Пронюк, який тільки-що прибув у зону (наказ про позбавлення побачення підписав Піменов).

13.45: Зеки звертаються до дижурного офіцера Хитакова з вимогою негайно визвати в зону майора Піменова для вияснення зекам мотивів покарання Пронюка.

22.00: час відбою: Понад 40 в'язнів відмовляються іти спати доки не прийде Піменов. По гарнізоні проголошена тривога, посилено пости внутрішньої охорони лагера.

13 травня, 3.00 год. ночі: Поява начальників відділів Титнова і Рябушева. Спроба переконань і погроз.

7.00 вранці: 25 в'язнів заявили про початок голодівки і відмову працювати... про що пишуться заяви у прокуратуру Чусовського района. Учасники голодівки: Павленков, Буковський, Балаханов, Афанасьєв, Чекалін — росіяни; Вальдман — естонець; Данне — лотиш; Немазімов — татарин; Чантуришвілі — грузин; Шахвердян, Будагян — (заява триденної голодівки) — вірмени; Личак, Кандиба, Світличний, Антонюк, Калинець, Захарченко, Марченко — українці; Глузман, Альман, Бутман, Мишинер, Хнох, Ягман — жиди.

10.30: Оперуповноважений КҐБ при 389-35 Утиря викликає з-к Глузмана і старається переконати його перестати голодівку і вийти на роботу.

16.00: Заступник начальника заведення майор Котов і начальник лагера Піменов викликають з-к Антонюка і Світличного, обвинувачують їх в непідпорядкованости, погрожують їм судом, після чого обидвох саджають в

(Закінчення на стор. 3-ій)

УКРАЇНСЬКІ ІМПРЕЗИ В ЧАСІ ДОВГОГО ВІКЕНДУ

29-ТА КОНВЕНЦІЯ ОБ'ЄДНАННЯ ЄВАНГЕЛЬСЬКО-БАПТИСТСЬКИХ ЦЕРКОВ

В Чикаго в приміщеннях української баптистської церкви відбуватиметься від 30-го серпня до 2-го вересня Конференція Об'єднання Українських Євангельсько - Баптистських Церков у ЗСА. У Конференції братимуть участь представники Церков, які є складовою частиною Об'єднання, гості від споріднених Церков і Об'єднань з ЗСА, Канади та Південної Америки. Конференція проходитиме під гаслом: „Будьмо готовими звіщати Євангелію, боротися за справедливість, добро і вільне життя, — будьмо готовими до зустрічі Бога свого".

В ЛІҐАЙТОНІ XXXII З'ЇЗД ОДВУ

На Оселі ім. Олега Ольжича в Ліґайтоні, Па., відбуватиметься в тому часі (31-го серпня і 1-го вересня) XXXII-й З'їзд Організації Державного Відродження України. З'їзд передбачає, крім звичної програми, відбути також конференцію Українського Золотого Хреста, наради Українського Визвольного Фронту, симпозіюм на тему „Слідами Ольги Басараб", академію, і в суботу 31-го серпня о год. 6:30 вечора З'їздовий бенкет та забаву з танцями, що її влаштовує Заряд Оселі.

МИСТЕЦЬКІ І РОЗВАГОВІ ІМПРЕЗИ НА СОЮЗІВЦІ

Програма на відпочинковій оселі Українського Народного Союзу в Керґонксон розпочинається вже в п'ятницю, 30-го серпня, забавою під звуки оркестри Союзівки, керівник Володимир Добущак; в суботу 31-го серпня о годині 8:30 великий мистецький вечір з виступом відомого соліста-баса Метрополітальної опери Андрія Добрянського, скрипаля Рафаїла Венке і гумориста Володимира Гентіша. Після мистецької програми відбудеться забава — грає дві оркестри „Рушничок" з Монтреалю і „Темпо"; в неділю, 1-го вересня у вечірних годинах працівники Союзівки поставлять ревію п.з. „Нема то як на Союзівці". Після програми знову забава з танцями під звуки названих оркестр. На цій же оселі в часі Свята Праці відбуватимуться тенісові і плавацькі змагання.

XXIII-й ЗДВИГ СУМА

На сусідній до Союзівки Оселі Спілки Української Молоді в Елленвіллі в часі від 31-го серпня до 2-го вересня відбуватиметься Ювілейний Всеамериканський Маніфестаційний Здвиг СУМА з великими мистецькими програмами та участю відомої оркестри СУМА з Чикаґо в числі 65 юнаків і юначок, багатьох хорів, танцювальних й інструментальних ансамблів та інших мистецьких одиниць. Початок Здвигу в суботу, год. 12:30 по полудні. В програмі Здвигу передбачено ще: Богослужби, маніфестаційна частина, спортові змагання між дружинами „Крила" з Чикаґо і „Крилатими" з Йонкерсу, забави з танцями (грають оркестри „Амор" і „Червона Рута" тощо.

ЗУСТРІЧ ОДУМ'у В ДЕТРОЙТІ

В днях від 30-го серпня до 1-го вересня відбуватимуться цілий ряд імпрез молодечої організації ОДУМ. Програма зустрічі в Детройті дуже широка і різноманітна. Конференція Центрального Комітету ОДУМ, міжфілійні спортові змагання, З'їзд делеґатів ОДУМ-у, панель на тему: „Українська інтеліґенція під судом КҐБ", концерти найкращих мистецьких одиниць з Торонта, Чикаґо, Детройту, Мінеаполіс та інших міст і 1-го вересня о год. 9-й ранку торжественна Богослужба, яку відправить в сослуженні численного духовенства Владика Митрополит Мстислав.

КОНҐРЕС СУСК У ВІННІПЕҐУ

Вінніпеґ. — В кінці цього тижня (Свято Праці) відбуватиме свій черговий Конґрес Союз Українського Студентства Канади у Вінніпеґу. Доповідачами на конґресових нарадах будуть між іншими: проф. д-р М. Лупул, проф. д-р В. Тарнопольський, Андрій Семотюк, Роман Петришин, Андрій Бандера, Яр. Лозовчук, Петро Потічний, Мирослав Дяківський, Христина Лукомська, Галя Хомяк і другі. Союз Українських Студентів Канади існує вже 21 рік і об'єднує понад 3.000 студентів, має 27 Відділів на 22-х кемпусах Канади. Головною ціллю СУСК є задержати український дух серед студентства. Управа, яка приміщується в Торонті, видає журнал „Студент".

СПРАВА Р. НІКСОНА, ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ ТА КУБА БУЛИ ГОЛОВНИМИ ТЕМАМИ ПРЕСОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА ФОРДА

Вашингтон. — Під час своєї першої пресової конференції в Білому Домі президент Джералд Форд у середу, 28-го серпня, натякнув, що помилував би колишнього президента Ричарда Ніксона, повторив, що не плянує встановляти примусової контролі над цінами та платнями і заявив, що політика ЗСА відносно Куби залежатиме від рішень Організації Американських Держав. Крім цих головних тем, Президент також заторкнув можливі функції Нелсона Рокефеллера, підтвердив, що „правдоподібно" кандидуватиме в 1976-му році та відповів на ряд інших питань, поставлених йому кореспондентами.

Справа Ричарда Ніксона

Відповідаючи на перше питання пресової конференції, президент Форд заявив, що погоджується з твердженням віцепрезидента-номіната Нелсона Рокефеллера, що колишній президент Ричард Ніксон вже був достатньо покараний за його причетність до спроб затаїти Вотерґейтську аферу та сказав, що залишає відкритою можливість, що помилує Р. Ніксона, якщо справа дійде до нього, тобто до президента Форда. Заявляючи, що наразі він не може категорично сказати, яке буде його рішення в цій справі, президент Форд все одно авторитетно заявив, що „самозрозуміло, остаточне рішення винесу я". І хоча президент Форд пізніше сказав, що спеціяльний прокуратор Леон Яворський має обов'язок почати будь-яку акцію, яку вважатиме за відповідну, та проти будь-якої особи, то таки дав до зрозуміння, що справу помилування чи притягнення до відповідальности Р. Ніксона рішатиме Президент ЗСА.

Економічна ситуація

Під час цієї конференції, передаваної на телебаченні та через радіо, президент Форд ще раз категорично заявив, що не плянує відновляти примусової урядової контролі над цінами та платнями. Він також повторив, що протягом поточного фіскального року федеральний уряд старатиметься видати менше ніж 300 більйонів долярів. Як відомо, державний бюджет мав первісно виносити 305.4 більйона долярів. На випадок конечної потреби ,президент Форд готовий підтримати встановлення масових публічних робіт, які дещо облегшили б проблему безробіття.

Справа Куби

Відповідаючи на питання кореспондента, президент Форд заявив, що майбутня політика ЗСА відносно Куби залежатиме від рішень Організації Американських Держав. Він сказав, що наразі американська політика щодо Куби базується на „санкціях, проголосованих Організацією Американських Держав". Як відомо, в 1964-му році всі члени О. А. Д., крім Мехіка, зірвали дипломатичні та торговельні зв'язки з Кубою, але від того часу багато з цих держав вже відновили ці зв'язки, а інші плянують це незабаром зробити. Таким чином, президент Форд натякнув, що якщо більшість членів О. А. Д. рішить змінити політику відносно Куби ,то ЗСА на це погодяться. Президент також заявив, що Куба першою повинна змінити свою політику відносно ЗСА та держав Південної Америки, але не входив в подробиці.

Можливі функції Нелсона Рокефеллера

Якщо Конґрес затвердить Нелсона Рокефеллера на пост віцепрезидента, то він відповідатиме за виготовлення законопроєктів та формулювання внутрішньої політики, сказав президент Форд, але також додав, що Рокефеллер „був би корисний" на відтинку закордонної політики та у міжпартійних перетрактаціях.

Кандидатура в 1976-му році

Президент Форд підтвердив минулотижневі заяви речників Білого Дому, що „правдоподібно" кандидуватиме на повну каденцію в 1976-му році, а також сказав, що Нелсон Рокефеллер був би добрим „партнером" в цих виборах, але додав, що остаточне рішення належить крайовій конвенції Республіканської партії.

Протягом цілої пресової конференції президент Форд поводився самовпевнено, свобідно і навіть відкрив цю конференцію жартом. Коментатори зазначили, що ця конференція дуже різнилася від пресових конференцій колишнього президента Р. Ніксона. Атмосфера на пресовій конференції президента Форда була більш свобідна та відкрита.

ЗА ТИЖДЕНЬ ПОЧИНАЄТЬСЯ ОСІННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНА КАМПАНІЯ УНС

Джерзі Ситі. — В наступну суботу, 7-го вересня, Український Народний Союз починає свою осінню членсько-організаційну кампанію, що буде продовженням цьогорічної конвенційно - ювілейної кампанії за придбання щонайменше 6,000 нових членів в цьому році та збільшення загальної кількости членів УНСоюзу, після покриття передбачуваних втрат в членах до 90,000 — інформують з Головної Канцелярії УНС. Справа теперішньої осінньої кампанії була головним предметом останніх нарад Головного Екзекутивного Комітету 22-го серпня. Реферував її новообраний головний організатор Степан Гавриш. Згідно з останніми підрахунками, минулого тижня кількість зорганізованих в цьому році членів дійшла до 2,803, отже в цих останніх місяцях цього року треба ще здобути 3,197 членів, щоб досягнути намічену мету.

Заповіджена осіння членсько - організаційна кампанія передбачає цілий ряд нових заходів і акцій, включно з організаційними зборами поодиноких Округ, з участю головних урядовців. Перші такі збори відбудуться вже в наступну суботу, 7-го вересня, о год. 5-ій по полудні в нових приміщеннях Головної Канцелярії УНС в Джерзі Ситі при 30 Монтґомері вулиці для Округ Нюарку, Перт Амбою, Пассейку та Надгудсонської. Ці збори повинні б „надати тону" дальшому розвиткові осінньої фази цьогорічної членсько - організаційної кампанії й очікується, що в цих нарадах візьме участь велика кількість не тільки членів Управ Окружних Комітетів, але й урядовців та членів Відділів УНС цих округ. В нарадах візьмуть участь головні екзекутивні урядовці УНС.

Про „злочинний альянс українських буржуазних націоналістів, сіоністів і маоїстів"

Київ. — „Радянська Україна з 18 серпня опублікувала досить довгий „есей" небезвідомого доктора історичних наук Р. Симоненка, „знавця українського „буржуазного націоналізму" який цим разом пише на тему „злочинного альянсу українських буржуазних націоналістів, сіоністів і маоїстів". Очевидно, йдеться тут про оборону політики „міжнародної розрядки", проти якої проводять „тотальну мобілізацію" українські націоналісти, сіоністи і маоїсти. Завдання Р. Симоненка є дати відповідь на питання в діяльності сучасного антикомунізму?". У цих своїх намаганнях Р. Симоненко розписується про В. Гришка — „активного співробітника горезвісного радіо „Свобода", проф. Л. Добрянського і його виступ на Першому Світовому Конґресі Вільних Українців, про В. Авраменка і його перебування в Ізраїлі, очевидно, про митрополита Мстислава „ад'ютанта Петлюри". Вибілюванням маоїстської політики займається „давній націоналістичний фальсифікатор Майстренко", пише Симоненко.

Свої „міркування" совєтсько-український автор закінчує ствердженням, що „в нинішній обстановці основним виявом цього блькування є спроби перешкодити розрядці міжнародної напружености. Окреме місце в зусиллях прихильників „холодної війни" займають зусилля, спрямовані проти налагодження ділового й взаємовигідного радянсько-американського співробітництва.

Каруся Осачук королевою „Фолкльорами 1974" в Канаді

Вінніпеґ. — Так званий етнічний культурний фестиваль „фолкльорама", що відбувається кожного року у Вінніпеґу має вже свою історію. Участь в цій імпрезі беруть різні національні групи, які поселились в цьому місті чи околиці.

Український павільйон „Київ" — інформує тижневик „Поступ" з 25-го серпня — втішався, як завжди, великою популярністю. Кожного вечора він був до тієї міри переповнений, що приходилось по дві години чекати в черзі, щоб дістатись до середини. Зорганізували павільйони брали активну участь в програмі наші молодечі організації: Пласт, Обнова, СУМ, СУМК, СУСК, УКЮ, Клюб св. Димитрія, УСК, МУНО. Патронував Відділ КУК у Вінніпеґу. До великого успіху програми в Павільйоні спричинилася Наталка Кривуляк, пресова референтка, за старанням якої англомовна преса майже кожного дня писала про наш Павільйон.

Павільйон „Київ" відкрив у неділю, 11-го серпня ц.р. мейор Вінніпеґу Степан Дзюба, а „посадником" Павільйону „Київ" був студент Петро Кондра, син президента КУК. Кралею (королевою) „Києва" була в цьому році Каруся Осачук (СУМК), яку опісля проголошено королевою „Фолкльорами 1974".

Злочинність в ЗСА зростає — заявив генеральний прокуратор Саксбі

Чикаґо. — Генеральний прокуратор Вілліям Саксбі у вівторок, 27-го серпня, заявив, що поліційні чинники Америки „втратили ініціятиву" в боротьбі проти насильного злочинства та не спроможні запобігти всезростаючому злочинству. Промовляючи на конвенції шефів поліції майже всіх великих міст ЗСА, Саксбі поінформував, що протягом 1973-го року число злочинів зросло на 6 відсотків, замість передбачених 5 відсотків. Протягом останнього кварталу 1973-го року злочинність зросла на 16 відсотків в порівнянні з останнім кварталом минулого року. Генеральний прокуратор сказав, що ще не відомо, яка буде статистика за цілий 1974-ий рік, але існують всі показники, що старання поліційних чинників запобігти всезростаючому злочинству не увінчалися успіхом. Він перестерігав, що ситуація може навіть погіршитися, якщо не пощастить підшукати нових способів боротьби зі злочинністю.

Генеральний прокуратор Саксбі твердив, що „деякі люди" стараються звалити вину за злочини на всі можливі причини, крім на самого злочинця. „Я переконаний, що багато правопорушників поповнюють злочини тому, що хочуть їх поповнити", сказав Саксбі. Він твердив, що багато злочинців переконані, що навіть коли їх переловлять, то дуже в рідких випадках їм загрожуватиме тюремне ув'язнення.

Саксбі також критикував „потурання", яке тепер поширилося в Америці, закидав, що багато батьків не виховують своїх дітей правильно та не карають їх, коли на це заслужили. Він також твердив, що алькоголізм є головною здоровельною проблемою країни та що ця недуга спричиняє збільшення злочинности. Порнографія, сказав Саксбі, тепер така поширена як бейзбол.

ЄВОБОДА SVOBODA

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1915.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Загрозливе явище

Генеральний прокуратор ЗСА Вілліям Б. Саксбі ствердив у своїй промові на зібранні поліційних шефів та директорів публічної безпеки в Чикаґо 27-го серпня дуже прикрий для З'єднаних Стейтів Америки факт, коли йдеться про поширення злочинности в країні. Як виявляється, ще досить недавні заяви речників Уряду, мовляв, рівень злочинности в Америці знизився, не відповідали фактичному станові, бо було якраз навпаки. Це аж надто добре видно з даних, що їх відкрито подав теперішній Генеральний прокуратор.

Ситуація є не тільки зла, вона майже трагічна і грозить підваженням правопорядку в ЗСА у самих основах. Справа в тому, що чинники, які відповідають за збереження правопорядку, втратили ініціятиву у поборюванні злочинности і не мають можливостей виправити відносин. Все це ілюструють цифри, які навів Генеральний прокуратор. Коли в 1973 році злочинність, порівняно з 1972 роком, зросла на 6 відсотків в середньому, то в останньому квартaлі 1973 року цей зріст досягнув уже аж 16 відсотків, порівняно з четвертим кварталом 1972 року. Ще гірше представляється справа в поточному 1974 році. В першому кварталі цього року зареєстровано, порівняно з першим кварталом минулого року, зріст злочинности на 15 відсотків і „ніхто точно не може сказати, який відсоток злочинність досягне до кінця 1974 року".

Згідно з заявою Генерального прокуратора, „ми тепер можемо усвідомити собі із застрашаючою ясністю, що ми потерпіли важку невдачу у нашому спільному зусиллі змінити цей найбільш агонізуючий факт життя нації". Такий стан Генеральний прокуратор визначив „невдачею основних розмірів — неприємною, прикрою і затривожуючою, а що гірше, вона може виявитися прелюдією до ще гірших речей, які можуть статися, якщо ми знову не знайдемо способів вийти з цього переможно".

Очевидно, такий загрозливий стан в ЗСА на відтинку злочинности не заіснував в цьому, чи минулому роках, а є продуктом довшого розвитку і вислідом виразної соціяльної кризи, яка охопила американське суспільство. Боротьбу з цією загрозою треба організувати від самих основ, а в першій мірі в країні мусить бути покінчено з прямо каригідним „лібералізмом" і потуранням, зокрема, коли йдеться про правопорушників.

Наша українська громада пишається своєю молоддю і цілком оправдано. Наші молодечі організації розвиваються, літні табори переповнені, молодь активно ангажується, включно з власною ініціятивою, в таких шляхетних акціях, як її в останніх тижнях перевели наші студенти в ЗСА і Канаді, організуючи та переводячи виснажливі голодові демонстрації на оборону Валентина Мороза.

Проте, ми не сміємо забувати, що ми живемо загальноамериканським чи канадським життям і що також на нашу молодь чигають всі ті небезпеки і загрози, що їх тепер з такою турботою реєструється в цих країнах. Тому й нашу увагу проблемам доросту можна і треба тільки збільшувати і скріплювати.

Де наші батьки?

Уже від довшого часу в нашій громаді раз-у-раз видвигається питання: „де наші діти?" та дається на нього більше чи менше надійну відповідь. Але трапляються нагоди, при яких напрошується також і питання: де наші батьки? Таку нагоду дають зокрема останні виступи нашої молоді, головно студентської, в обороні Валентина Мороза.

Як відомо, вістка про голодівку Валентина Мороза у Владімірській тюрмі відбилася широким відгомоном у західньому світі, а зокрема серед українських громад у різних країнах світу, які застосували різні форми протесту. Політичні діячі, організації і установи, студентські товариства, Комітет оборони В. Мороза і поодинокі люди вислали тисячі листів і телеграм до урядів західніх держав, прохаючи інтервенції в обороні незаконно ув'язненого Валентина Мороза та інших культурних діячів. В тому часі відбулися багатолюдні демонстрації і пікетування, а також дуже ефективні, організовані Комітетом оборони В. Мороза голодівки в Оттаві, Вашингтоні, Ню Йорку, Лондоні й інших містах. Акції в обороні Мороза продовжуються, а організатори шукають за новими найбільш ефективними формами дії.

Перед у всіх цих акціях веде наша свідома молодь, що жертвувала не тільки своїм вільним часом, а й ризикувала своїм здоров'ям, бо деякі з них голодували по 15 і більше днів. Великим успіхом увінчалися зокрема голодові протестні демонстрації в Оттаві, Вінніпеґу і Вашингтоні, які знайшли широкий відгомін і конкретну допомогу законодавців обидвох держав.

Акція в Оттаві, яку започаткував Комітет оборони Мороза, отримала сильну підтримку Комітету Українців Канади, а зокрема Відділів КУК в Оттаві і Торонті. Провінційна Рада КУК Онтаріо відрядила навіть своїх платних працівників для допомоги цій акції, а голова КУК-ПРО Богдан Оницук заявив, що „така дія вимагає з'єднаної сили цілої громади". Відомі також поїздки в тій справі президента КУК проф. Петра Кондри і екзекутивного директора КУК д-ра С.Я. Кальби. У Вашингтоні, натомість, відчувалася майже цілковита відсутність представників старшого покоління, очевидно поза малими вийнятками. І молодь, а головно демонструюча молодь, має повне моральне право запитати: де ж наші батьки? Невже ж доля, чи радше недоля Валентина Мороза для них байдужа?

Нам усім, всій нашій громаді мусить залежати на тому, щоб у майбутньому не треба було ставити питання ані „де наші діти?", ані „де наші батьки?".

Венесуеля зменшить продукцію нафти

Каракас. — Венесуеля, головний постачальник нафти до ЗСА в 1975-му році зменшить свою продукцію нафти нижче 3-ох мільйонів бочок денно. Це буде перший раз від 1961-го року, що продукція впаде до такого низького рівня. Венесуельський уряд заявив, що мусить зменшити продукцію, бо існує загроза, що ціни нафти на світових ринках дуже впадуть, якщо постачання буде на теперішньому високому рівні. Крім того, запаси в самій Венесуелі є досить малі й тому уряд плянує обмежити експорт нафти. Речники уряду запевняють, що хоча зменшиться продукція, то головні клієнти Венесуелі, особливо ЗСА, не відчуватимуть серйозних недостач.

Корсика домагається автономії

Перпіньян, Франція. — Тема централізму, автономізму чи федералізму не нова у Франції. Адже єдина неділима централізована Франція дістала завершення після Великої Французької революції 1789 року, а точніше — за влади імператора Наполеона Бонапарта (1804-1814 р.) Між французькими революціонерами, що засудили на смерть короля Людовика XVI та королеву Марію Антуанетту, були спори, який устрій дати новоствореній республіці. Партія Жирондистів (від области Жиронд на півдні Франції) хотіли забезпечити самоврядування окремим провінціям республіки. Партія Якобінців (названа від імени манастиря святого Якова в Парижі, де засідав клюб революціонерів) проголосила, що республіка мусить бути централізована, „єдина, нероздільна". За свій федералізм жирондисти були покарані переможцями — якобінцями: Гільйотина відрубала їм голови.

Однак зерно автономізму й федералізму, яке посіяли жирондисти, не згнило: воно зійшло і почало рости в нашій добі, що наближається до 200 роковин великої революції. Покійний президент де Голь мав відчуття дійсности. Перед смертю він улаштував всенародне голосування у Франції (плебісцит) в справі децентралізації французької адміністрації. Бо й досі владу в повітах (департментах) Франції мають призначені з Парижу префекти; вони рішають справи повітів, не питаючи місцевих громадян.

У суспільстві Франції є немало нарікань на млявість бюрократії, керованої з Парижу, бо вона занедбує інтереси провінцій. Критика централізму ще загострюється в зв'язку з пробудженням „неісторичних національностей", які були „приспані" від часу Великої революції 1789 року. Приклад національного відродження дає людність острова Корсики.

Цей острів був рідним краєм Наполеона Бонапарта. Він народився 1769 року. Як Наполеон був у молодих літах, корсиканці під проводом патріота Паоліні домагалися незалежности своєї країни, але без успіху. Наполеон та багато його земляків із Корсики робили службову й політичну кар'єру у Франції, помагали творити „єдину неділиму республіку". З того людність Корсики не мала вигоди, як і наша Україна з тих учених малоросів, що робили кар'єру й заробляли гроші як міністри в уряді царської Росії: Безбородьки, Родзянки, Трощинські, Кочубеї, Гудовичі, Ханенки, Марковичі та інша братія.

Сучасні рухи відродження „неісторичних народів" не обмежуються плеканням рідної мови, національного убрання, народних звичаїв і пісень; вони думають про господарство своїх країн, бо розуміють, що економічний розвиток народу дає силу і для поступу його культури. Сучасні патріоти Корсики не прямують до відокремлення від Франції. Вони домагаються широкої самоуправи, автономії для свого острова, бо від автономії сподіваються підвищення господарського рівня країни. Корсиканські автономісти скидають вину за зубужіння Корсики на „французький колоніялізм і на міжнародний капіталізм на острові". Прибічники автономії Корсики улаштували від 30 липня до 10 серпня 1974 р. дискусії і маніфестації в рамах „літнього університету". 10 і 11 серпня відбулося засідання „сойму Корсики", в якому взяли участь представники Об'єднаної французької соціялістичної партії та різних автономістичних організацій. В цих нарадах обговорено головно питання господарські: туристика, хліборобство, промисловість, транспорт і т.д. Учасники цих дискусій ухвалили домагатися створення крайового сойму для Корсики на основі загального і пропорційного виборчого права. Цей сойм мав би призначити управу для Корсики. Комісар, присланий із Парижу від центрального уряду, мав би завдання помагати автономній управі розв'язувати різні проблеми адміністративні, фінансові й господарські. Автономісти хочуть, щоб Корсика й надалі була частиною французької республіки.

Поряд з поміркованими автономістами на Корсиці є мала група, що має назву „Дія за відродження Корсики". Вона, за прикладом рухів в інших країнах, виявляє свою активність киданням бомб на немилі їй установи. Так, уночі з 9 на 10 серпня підкинуто бомбу в канцелярію Товариства французької авіяції в місті Бастії.

Легальна організація автономістів Корсики уважає вибухи пластикових бомб, якими „Дія за відродження Корсики" хоче налякати французьку адміністрацію, за шкідливі, бо тоді були б жертви в людях. Досі „плястикери" на Корсиці попереджають установи — ціль їхніх бомб, про замахи, і тому шкода була тільки матеріяльна. Трудно передбачити, які події настануть на Корсиці в недалекім майбутнім. Живемо в „вибуховій добі". Щодня в різних країнах світу гинуть люди в містах, де немає війни.

Viator

А. Мазан

Дезертири покладають надії на президента

Президент Форд у виголошеній нещодавно промові в Чикаґо перед авдиторією ветеранів, заявив, що ті жовніри, які здезертирували, щоб не йти на війну в В'єтнамі, можуть повернутися до ЗСА, якщо хочуть взятися до праці, „відпрацювати" свою провину. Ветерани не погоджуються з поглядами президента. Президент обіцяв, що розгляне справу амнестії і це оживило тих американців у Швеції, про яких — як кажуть — уже всі забули від кількох літ. Є їх у Швеції 285. Один із них, який був ранений у В'єтнамі, сказав, що дав би свою праву руку, щоб тільки вернутися до ЗСА. „Що втратив би Форд через те, — заявив інший, що скінчив університет, а тепер живе у Швеції в місті Ґотенбурґ, — якщо дозволив би трьохстам злиденним жовнірам вернутися додому? Це не зашкодило б американській воєнній машині. Так чи сяк висловлювати „ні" проти ведення воєн, це сьогодні велика ідея в усьому світі, тож чи ми заподіяли якесь велике зло?" Такі думки висловлюють багато дезертирів репортерам, які почали випитувати їх, відколи Форд став президентом.

Серед дезертирів є пацифісти, ліві агітатори, неудачники, такі, що покинули школу, що допустилися дрібніших кримінальних злочинів, або такі, що попросту боялися йти на війну. Вони почали з'являтися у Швеції в 1966 році. Найбільше прибуло їх в 1968 році. Нема ніяких вісток, щоб якісь нові дезертири прибули до Швеції від початків 1973 року. Один поранений американський вояк лікувався в шпиталі й тоді вирішив утекти. Передістався до Данії, їдучи „на палець". Інші дезертири з американських баз у Німеччині приїжджали залізницею, торговельними літаками або своїми власними автами. З Данії коротка подорож поромом до Швеції. На прожиток під час подорожі давала німецька ліва організація, якої назву дезертири не хотіли подати репортерам. Коли дезертир з'явився вже нарешті у шведському місті Мальмо, він не мав труднощів, щоб почати розмову з прихильниками, які дуже часто давали йому поради, як зійтися із студентськими й активістичними групами недалекого університету в місті Люнді, що протестували проти війни. Чимало дезертирів усе ще живуть у Люнді, але значно більше перенеслися до Стокгольму. Багато з-поміж них і далі живуть із державної допомоги, якщо стараються пристосуватися до чужого способу життя. Багато з-поміж них навчилися говорити по-шведськи і знайшли постійну працю. Одначе деякі, що не вміли, або не хотіли пристосуватися і підкоритися шведським правилам, стали допускатися різних дрібніших злочинів, або таки й дуже великих. В 1968-1969 було у в'язниці в Мальмо 12 американських дезертирів, що зловживали наркотиками. Три відсиджують кару в данських або шведських в'язницях, вони були замішані в убивстві фінляндського вуличного продавця наркотиків у Копенгагені. Один дезертир живе у вигідному мешканні в Готенбургу і має добру роботу. Його батьки відвідали його і після початкових сумнівів заявили, що він поступив правильно, що здезертирував. Він сказав, що коли б знову опинився в такому положенні, то ще раз здезертирував би.

На початку офіційна поведінка шведського уряду з дезертирами була дуже прихильна. Дезертири одержували харчі, мешкання, гроші та працю. Зате пересічний швед дивився на те все більше і більше критично, ставлячи під сумнів причини тих, хто покидає рідний край і ставиться вороже до його політики. Тепер, коли війна у В'єтнамі закінчилася для ЗСА, офіційне ставлення до дезертирів змінилося на гірше. І так, наприклад, один дезертир, що був одержав добру працю у шведському телефонічному і телеграфічному державному радіо-бюрі, втратив уже цю службу. Він каже, що офіційне відношення до справи дезертирів є тепер байдуже. Швеція ставиться тепер до цих непрошених гостей менше прихильно. Щоправда, досі ніодного американського дезертира Швеція не депортувала. Більшість американських дезертирів у Швеції не мають закінченої вищої освіти, тому в країні, де навіть люди з освітою зустрічаються з труднощами здобути працю (напр. люди з університетськими докторатами хапаються за роботу заступників - учителів), багато дезертирів мусіли залишитися безробітними.

Совєтські кораблі нарушили ізраїльські прибережні води

Тель Авів. — Згідно з повідомленням ізраїльського військового командування, совєтські кораблі-виловлювачі мін, вже четвертий раз упродовж останнього тижня нарушили територіяльні води Ізраїля. За кожним разом їх завертали ізраїльські сторожеві судна. В останньому випадку, у середу 28-го серпня, совєтський корабель наблизився на віддаль яких двох миль від ізраїльського берега в районі Рас Магоммед, а коли до нього підпливли ізраїльські сторожеві судна, він заатакував їх струменями води. Формальну скаргу в цій справі ізраїльський уряд склав командуючому військових частин ОН на Близькому Сході, інформуючи водночас його, що Ізраїль готовий кооперувати з кожною державою, коли йдеться про очищення Суезького каналу від мін.

Лука Луців

Про нові видання

В. Софронів Левицький. Під веселим оборогом. П'єси для театрів малих форм. Театральна Бібліотека ч. 3. Торонто, Канада — 1974, ст. 208. Обкладинка: Мирон Левицький.

Це видання здійснено завдяки заходам Комітету „За аматорський театр" в Торонті і грошовій підтримці громадянства.

У „Слові від автора (7-10) читаємо про ту велику ролю, яку відограв в Україні аматорський театр, що будив національну свідомість в широких масах українського населення, і що дав нашим професійним театрам таких велетнів-акторів як Кропивницький, брати Тобілевичі, Заньковецька та Рубчак. Перед Другою світовою війною на західніх українських землях майже при кожній читальні „Просвіти" був діяльний аматорський ґурток, який щороку давав кілька вистав. І тут в ЗСА давніші еміґранти любили драматичні аматорські вистави, але тепер, стверджує В. Софронів Левицький, „ця традиція... занепала, а можна сказати й зовсім заникла".

Автор нової книжки „Під веселим оборогом" хоче активізувати аматорські гуртки і з цією метою видає оце вже третю книжку. Перша була „Юний скоморох" друга — „Нові мелодії (це ноти для музичного оформлення тих п'єс, що були у першому збірнику „Юний скоморох") і тепер — збірник п'єс для театрів малих форм, в якому надруковано 8 оригінальних ревій та 7 з чужомовного репертуару — „в перекладах та адоптаціях". Автор проєктує нове українське слово на той рід драматичної творчости, який в чужих мовах називається „ревю", і який в нас називаємо досі „ревія". Це нове слово малоб звучати „театральна розмаїтка". Не думаємо, щоб цей новотвір прийнявся, бо „розмаїтка" — це не „огляд".

В. Софронів Левицький ентузіяст театру малих форм. Він і у Львові й у Торонті, пропаґував і пропаґує жанр драматичної творчости і то з повним успіхом, бо постачає літературний матеріял для цього театру розваги.

В книжці є сценічний жарт *„Парка в парку"*, сатиричний скеч *„Реґабілітація"*, сатира *„Євшан зілля"*, яка була нагороджена на конкурсі сатири Союзу Українок Америки; одноактівка *„Асекурація на вершинах"*, сценічна картина на пригадку таборів Ді-Пі *„Що гувати"*. „Золота рибка" та інші п'єски. До деяких п'єсок, в яких співається, додані мелодії композицій Євгена Козака й Володимира Божика.

Між запозиченнями з чужого найдовша п'єса еспанського драматурга з XVII віку П. Кальдерона де ля Барка під загол. „Жіночий Дон Хуан" (149 - 175). В адоптації, зробленій за Ляведаном, *„Зроби це для мене"*, ще більше оцього жіночого „донжуанства" як в творі еспанця.

Автор подає ще „Пролог до розмаїтки" „Під веселим оборогом" та „Пролог" і „Фінал до розмаїтки" „Раз козі смерть", а також „Монологи і діялоги", в яких подані взори, як мав би працювати заповідач програми (конферансьє) в різних ситуаціях (ст. 177 - 206).

Можна б закінчити рефреном пісні, яку співає ансамбль у своєму „Фіналі" до „Під веселим оборогом":

Театр веселий під оборогом
Скінчився швидко як милий сон,
Життя чекає нас за порогом,
Ніхто не знає: з добром чи злом.
(Сольо): То ж ще востаннє руку подайте
І поцілунок прийміть від нас,
І — на все добре! Не забувайте!
І до побачення — на другий раз!

Бажаємо авторові, щоб часто міг дізнаватися, що українські аматорські ансамблі в різних місцевостях нашого розсіяння співають на сцені повищий „Фінал".

Василь Верига. Там де Дністер круто в'ється. Історичний нарис виховно-освітньої політики в Галичині на прикладі учительської семінарії та гімназії в Заліщиках 1899- 1939. Канадське Наукове Товариство ім. Шевченка, ч. 14. Срібна сурма, Торонто, 1974, ст. 378. Обкладинку виконала Люба Верига.

Книжка мгра В. Вериги вже діждалася кількох похвальних оцінок, на які вона цілком заслуговує. Перший, як нам відомо, писав про неї о. Ір. Назарко, ЧСВВ, в „Америці" з 11-го травня ц. р. Рецензент високо цінить працю В. Вериги, називаючи її „джерельною і направду цінною студією з історії українського шкільництва". Та о. Назарко має „оправданий жаль до автора" за те, що „він не надав своїй праці суто наукової форми"... це значить, не подав „у фуснотах кільканадцять цитатів (цитат!) з книжкових видань бібліографії, яку автор зібрав на сторінках 257-258". Гадаємо, що праця автора не втратила на науковості тільки тому, що в ній немає цитат. Зате о. Назарко слушно домагається короткого резюме англійською мовою, особливо про той розділ, де говориться про польську шкільну й виховну політику на чисто українських землях.

А ця політика була жорстоко несправедлива, і про неї треба світ інформувати, бо поляки ще не покинули думки панувати над нами.

Відкрита в 1899 р. учительська семінарія в Заліщиках мала бути утраквістична, це значить, що половину навчальних предметів мали навчати по-українськи, а другу половину по-польськи. Австрійський уряд вирішив також, що директором цієї семінарії мав бути завжди українець. Крайова Шкільна Рада у Львові найменувала на першого директора Тита Слоневського, який був греко-католиком, але національно був поляком, і то „шовіністом", який насміхався з усього українського, не хотів говорити по-українськи і все семінарійне урядування провадив тільки

(Закінчення на стор. 4-й)

Ф. Лукіянович

Місток у Чаппаквіддік

7

По годині 11-ій ночі, Едвард взяв ключі до свого авта, сказавши, що хоче виспатись, бо на другий день має перегони і від'їхав. Решта товариства дальше бавилась, а згодом, збагнувши, що вже минула північ та що дівчата спізнилися на останній пором, розклали ліжка та матраци, де могли, і полягали спати. І це, що вони ночували в одній будинку, дало привід до дальших балачок, а чому, мовляв, залишили своїх жінок вдома?

В Гаєніс Порт

Після випадку Едвард тримався осторонь від усього, виглядав прибитим, мов не при собі, був немов у спізненому шоку. Вийшов з дому тільки два рази: на похорон і розправу. На вістку про випадок, з'їхались до Гаєнісу приятелі та дорадники родини, між ними Мек Намара, Бурке, Соренсен, Салінджер і цілий ряд інших. Всіх їх розмістили по будинках. Серед них перед вели Соренсен і Смит. Едвардові дехто радив негайно подати до загального відома перебіг подій, що трапилися на острові. Репортери облягали Гаєніс, бачили деяких з близьких людей Едварда, які з невдоволеними обличчями відходили, нікому нічого не говорили. В цій ситуації розгубленности та протилежних поглядів переважила думка не виступати із жадними заявами перед розправою, реченець якої вже був усталений. На телевізійних станціях зарезервували в п'ятницю, на год. 7.30 увечорі час для Едварда, який мав говорити із власного дому. Для цього пороблено всі приготування.

Виступ на телевізії

Його промова обхоплює більше трьох сторінок друку, а тому передаємо скорочений зміст її.

„Я попросив час на телевізії тепер, бо перед судом, на якому я визнав провину, що залишив місце випадку, говорити про це не було б відповідним. Як в попередніх, так і в цьому році я взяв участь в реґаті в Едґартавні, а на острові Чаппаквіддік я спонзорував прийняття, на яке запрошено гурток секретарок виборчих кампаній Кеннеді. Між ними була також і Мері Джов Копечне, бувша секретарка Роберта. Зовсім не згідне з правдою, що між нами були неморальні стосунки, або що я був п'яний. Моя дружина не могла взяти участи через нездужання. Я керував автом на неосвітленій дорозі й воно з'їхало з вузького містка, що був побудований під лівим кутом. Я відчував, що топлюся і що вода входила в мої легені, але якось видобувся на поверхню і поринав повторно, щоби врятувати Мері Джов, але безуспішно.

Моя поведінка та розмови в наступних годинах не мали сенсу і для мене самого. Хоча лікарі визнали, що я зазнав потрясення мозку та шок, я ніяк не можу сам собі вибачити, що не повідомив зразу ж поліцію про випадок. Деякий час я лежав у траві, а потім повернувся до вілли, взяв із собою Маркгема та Ґарґана і вони також поринали у воду, але без висліду. Багато думок промайнуло через мою голову, в тому, чи якесь прокляття не переслідує родину Кеннеді. Я був вичерпаний та збитий з пантелику. Обидвом їм я сказав не алярмувати товариство про подію. Вони відвезли мене до порому, але я раптом скочив у воду й переплив на другий бік десь коло години 2-ої ночі. Пригадую, що я розмовляв ще з кимсь у готелі, а потім я втратив притомність у своїй кімнаті.

Вранці я покликав свого правного дорадника та зголосив випадок на поліцію. Перед судом я визнав вину, проте, немає слів, щоби висловити біль та печаль мої з приводу цього нещасливого випадку. Це дало привід розмовам, що я повинен зрезиґнувати із сенаторства, і на мою думку, якщо виборці втратили довір'я до когось, то така людина не може належно виконувати своїх обов'язків. Сім років я був у сенаті. Я звертаюся до мешканців цього стейту із проханням висловити їх думку та пораду. Остаточне рішення буде моє, бо людина повинна заглянути в свою душу. Я сподіваюся, що зможу згодом забути цю подію та далі працювати на користь мого стейту та його мешканців."

Відгук на промову

Реакція на промову Едварда прийшла, як приплив хвилі. На пошті в Гаєніс Порті не могли собі дати ради із навалом телеграм та листів, тому їх вантажним автом перевезли до Бостону, де також наспіло дві і пів тисячі депеш; півтисячі надійшло до Вашингтону. Майже всі вони висловлювали симпатію, подекуди гарячу, та зрозуміння.

Частина преси зайняла більше стримане, але прихильне становище. Ось деякі редакційні: „Він правильно вирішив, що може служити народові", або „Він надто цінний громадський діяч стейту та держави" тощо.

Але після цієї хвилі ентузіязму висловились особи та поважна преса критично. Ось уривки: „Дешевизна промови в контрасті до кеннедівського стилю. Наймолодший брат думає, що все йому пройде тому, що він Кеннеді"... — „Що думають собі дорадники Кеннеді, що ми отара безмозких овець?" — тощо. Але найсуворіша критика прийшла таки із місця події, Едґартавну: — „Тут, люди знають місток Дайк, годі їх дурити. Едвард звучав як надлюдина. Кожному було ясно, що він брехав та прикривав щось чи не гірше".

(Продовження буде)

Новий випуск „Українського Історика"

(П.С.УІТ) — На днях появився новий випуск „Українського Історика" (ч. 1-3, 1974) у збільшеному вигляді. Це число нараховує 250 стор. і в короткому часі його розішлеться передплатникам журналу. У журналі знаходимо такі статті: Олександер Баран „Козаки на імператорській службі в роках 1635 - 1636"; Богдан Винар „Розвиток економічної думки в Київській Русі"; Лев Шанковський „Нарис української воєнної історіографії"; Теодор Мацьків, „Цісарське посольство до Б. Хмельницького в 1657 у світлі австрійських документів"; В. Сенютович - Бережний, „Козацтво та боротьба старшини на Гетьманщині за визнання за нею прав дворянства".

Дискусія: Олександер Оглоблин, „Берлінська місія Капніста 1791 року" Історіографія і методологічні питання нової „теорії" проф. В. Еджертона. Матеріяли для вивчення життя М. Грушевського: Любомир Винар: „Автобіографія М. Грушевського з 1906 і 1926 років, як джерело для вивчення його життя і творчости". Історія студентства: Марко Антонович, Нарис історії ЦЕСУС-у в 1922 - 1945 рр". Біографія: Дмитро Оглоблин, Олександер Лашкевич (1842 - 1889), редактор - видавець „Киевской Старины". Місцеданеа: Михайло Брик: „Вістки про Львів у голляндському журналі з ХУІІ стол."; Лев Биковський: Мемуаристика на сторінках „Українського Історика". Ін Меморіям: Михайло Ждан, Петро Ісаїв (1905 - 1873), Любомир Винар, „Пам'яті Юліяна Каменецького", Степан Кікта „Микола кола Гнатишак" (1903-1973), Михайло Ждан: „Іван Ставничий" (1891-1973). З архіву: „Листи С. Єфремова до Є. Чикаленка" (за редакцією В. Міяковського і М. Антоновича), О. Герус, „Україна в опінії уряду ЗСА, 1919-1927". У відділі рецензії знаходимо цілу низку критичних оглядів на українські і неукраїнські видання з-під пера М. Ждана, Я. Розумного, В. Шиприкевича, Олександра Домбровського, Ігора Каменецького, В.Ю. Кисілевського, Д. Сіяк і інших. Крім того відділ Наукова Хроніка містить короткі статті про діяльність УІТ, НТШ, УВАН, УВУ, Українське Академічне видавництво і наукові конференції.

Не підлягає сумнівові, що це число свідчить про дальший розвиток „Українського Історика", єдиного українського історичного журналу поза межами України. Річна передплата „Українського Історика" виносить 14 дол. (чотирнадцять долярів). Ціна даного числа 8 дол. (з пересилкою 8.50 дол.). Як відомо УІТ продовжує дальшу збірку на Видавничий Фонд УІ. для дальшого розвитку журналу і видання потрібних праць з різних періодів української історії.

Передплату й добровільні датки треба надсилати на адресу:

"The Ukrainian Historian"
P.O. Box 312
Kent, Ohio 44240.

Річна вкладка членів-прихильників УІТ виносить 16 долярів і включає передплату журналу.

Ватикан нав'язав контакти з варшавським урядом

Ватикан. — Ватиканський щоденник „Оссерваторе Романо" помістив в першій половині липня ц. р. (ч. 155) новинку про переговори Апостольського Престолу (Секретаріяту Стану) з комуністичним урядом Польщі. У повідомленні між іншим говориться: „У днях 4 і 5 липня 1974 р. представник Апостольської Столиці, монс. Агостіно Касаролі, секретар Ради для публічних справ Церкви, зустрінувся в Римі з представником уряду Польської Народної Республіки, віцеміністром закордонних справ паном Юзефом Чиреком. Під час зустрічей, що відбулися в щирій та дружній атмосфері, було домовлено, згідно із змістом і духом спільного комунікату, виданого у висліді візити И. Е. Архиєп. Агостіна Касаролі у Варшаві в днях від 4 до 6 лютого 1974 р., що Апостольська Столиця і уряд Польської Республіки встановляють постійні ділові контакти (контакти праці)".

Зустріч українських лісників

Гантер, Н.И. — У днях 27-28-го липня ц.р. Українські Лісники відбули свою традиційну зустріч в Гантері-Лексингтоні в домі - лісничівці інж. Романа і Дарії Яримовичів. На стрічу з'їхалися лісники не лише зі сусідніх стейтів, але й з подальших, як Мейн, Пенсильванія, Огайо та навіть з далекої канадської провінції Алберти, з Едмонтону (лісничий Ярослав Ґуґлевич з дружиною). Крім самих лісників присутні були й запрошені гості — приятелі ліса і лсників, як д-р Юр. Старосольський, начальний пластун, Уляна Любович, письменниця і редакторка „Нашого Життя", та Едвард Козак „Еко" з дружиною Марією, та мґр Роман Ґуґлевич, голова Об'єднаних організацій міста Ню Йорку. Всіх сердечно привітав господар дому інж. Р. Яримович теплим словом, підкреслюючи значення плекання наших лісницьких традицій в колишніх наших лісничівках, гостинні двері яких все були відчинені для українських, навіть несподіваних, гостей.

Лісмайстер д-р інж. Ярослав Чаповський представив і привітав від ОБУЛІД-у гостей і всіх присутніх, відзначивши значення ліса у всіх аспектах життя людини всіх часів, а українські Лісники стараються заховати культ ліса і товариський стиль лісницький, плеканий і зберіганий у рідному краю. Начальний пластун д-р Юрій Старосольський вітав сердечно лісників від Пласту і „Лісових чортів" підкреслюючи, що Пласт у своїй виховній системі перший поставив охорону ліса і природи в своїй програмі, як начальне гасло.

Інж. Є. Бачинський прочитав віршований привіт для наших сеньйорів і всіх лісників. Інж. Р. Яримович прочитав цікавий опис - спомин про відстріл Ґотура (глухаря) в надлісництві Явірник у підніжжі Чорногори.

Многоліттєвіям гостинному домові п-ва Яримовичів інж. Романові і Софії Юркевичам в Австрії, та найстаршому між лісниками лісничому Теодозієві Грабовенському в Детройті з його 100-літтям в цьому році — закінчено цю своєрідну, трохи еґзотичну зустріч українських лісників.

Вислано письменні привіти лісникам і їхнім родинам до заморських країн: до Австрії, Еспанії, Венесуелі і Арґентини.

І. В.

В Римі перевидали „Нарис історії стародавньої філософії"

Рим. — Український Католицький Університет перевидав працю бл. пам. о. професора д-ра Миколи Конрада „Нарис історії стародавньої філософії". Це друге видання викликало серед університетських кругів велике зацікавлення. Як другий том історії філософії вийде незабаром „Патрологія" о. проф. д-ра Василя Лаби, що її приготовив до друку д-р Иосиф Дачкевич. У дальшому пляні передбачене видання історії схоластичної філософії Верховного Архиєпископа Кир Иосифа Сліпого та історії новітньої філософії, над якою працює Преосв. Володимир Маланчук.

Адвокат вимагає покликання Р. Ніксона до судової відповідальности

Вашингтон. — Самюел Деш, колишній головний правний дорадник Сенатської Вотерґейтської комісії, заявив кореспондентам, що колишній президент Р. Ніксон повинен бути покликаний до судової відповідальности за спроби перешкодити судочинству у Вотерґейтській справі. Деш сказав, що він переконаний, що всі докази вказують на те, що Р. Ніксон був причетний то Вотерґітської афери й повинен бути трактований великою лавою присяжних і спеціяльним прокуратором Леоном Яворським в такий самий спосіб, як його колишні дорадники Джон Ерліхман, Г. Р. Гальдеман та інші. Як відомо, Ерліхман, Гольдеман і 4 інші особи вже були формально оскаржені, а судова розправа над ними має розпочатися 30-го вересня ц.р. Семюел Деш твердив, що резиґнація президента Ніксона не є задовільною карою, бо згідно з американською Конституцією всі люди є рівні перед законом і колишній Президент не повинен бути трактований в інший спосіб від його дорадників, тим більше, що, на думку Деша, ці дорадники виконували доручення Р. Ніксона.

В ДВАНАДЦЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
св. п.
МИРОСЛАВИ ДРАГАН
буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ
в П'ЯТНИЦЮ, 30 СЕРПНЯ ц. р. о год. 8:00 рано
в церкві СВ. ПЕТРА і ПАВЛА
при Бентлей Евеню в Джерзі Сіті, Н. Дж.

ЩОДЕННИК МІСЯЧНОЇ...

(Продовження зі стор. 1-ої)

штрафний ізолятор ШІЗО на 3 і 7 днів відповідно: Обидва — хворі хроніки, перед посадженням в ШІЗО не перевірені лікарем. Світличний — інвалід другої групи.

18.45: Двадцятьшість в'язнів не виходять на обов'язкову вечірну перевірку. Начальник лагеря погрожує покарати „бунтівників", наказує не розпускати зі строю решти в'язнів, чим пробує наставити решту в'язнів проти голодуючих. Починає падати дощ — ряди розпадаються наперекір наказам Піменова. Заступник начальника лагеря по політичній роботі Кітманов погрожує можливим уведенням війсък у зону. Майор Котов пропонує з/к Пронюкові вислати телеграму дружині про відмову побачення. Пронюк відмовляється, уважаючи наказ безпідставним.

14 травня, другий день голодівки: Рано в зону приїжджає прокуратор з міста Чусове Ниродян, в суті справи не хоче розібратися, пробує представити Пронюка брехуном. Девять в'язнів проголошують 10-денну голодівку протесту проти порушення законности адміністрацією лагеря. Десять в'язнів (не враховуючи голодуючих) відправляють протести в прокуратуру Пермської области.

День: Масові заяви на ім'я начальника Пермського УІТУ полк. Костіна з вимогою випустити з ШІЗО Антонюка і Світличного в зв'язку зі станом їхнього здоров'я... Адміністрація лагеря висила від імені Пронюка (без його відома) телеграму його дружині про позбавлення побачення.

15 травня, третій день голодівки. День: Початок репресій. Позбавлені побачення з рідними — Калинець, Павленков; позбавлені права купна продуктів — Лучак, Глузман, Данее, Чантуришвілі, Горбаль...

Вечір: В ШІЗО саджають Буковського на 13 днів, Павленкова — на 10...

16 травня, четвертий день голодівки: (Згідно із секретною інструкцією МВД в той день обов'язкова ізоляція голодуючих і постійний медичний нагляд над ними)...

День: Тяжкий приступ халангіто-холеміта у голодуючого Антонюка. На проьбу товаришів сходить з голодівки; лише після цього забрали його в лагерний шпиталь. Майор Піменов заявляє, що не збирається ізолювати голодуючих...

Вечір: Без попередніх оглядин лікарем саджають в ШІЗО на 17 днів Гладка, який має дошкульні болі жолудка... Виходить з ШІЗО з/к Світличний... Кітманов скликає раду колективу колонії (СКК). Член СКК Островський (в різний час служив у німецькій поліції на території України, згодом у істребітельних батальйонах проти УПА) пропонує застосувати негайні і рішучі заходи проти голодуючих, включно до суду. Член СКК Єфимов (служив у німецькій поліції) підтримує заяву Островського...

17 травня, п'ятий день голодівки... Ніч: зійшов з голодівки у зв'язку з життєвими показниками з/к Горбаль (гіпоглікімічна кома). Забирають в шпиталь. Непритомний стан у Калинця, голодівку перервати відмовляється.

18 травня, шостий день голодівки, ранок: Піменов пропонує голодуючим ізолюватися в мокре приміщення будівлі. Голодуючі відмовляються. Цинічна заява Піменова: „Тоді я вас не уважаю голодуючими, у мене необмежена влада, прокурор у Пермі оправдає мої дії"...

19 травня, сьомий день голодівки, ранок: з/к Підгородецький (член УПА, 30 років вироку) закликає до професійного обов'язку і людських почуттів лікаря Яруніна, просить почати насильне кормлення голодуючих...

Вечір: Гіпоглікімічний стан у Калинця, удар серця у Ягмана, але голодівку продовжують.

20 травня, восьмий день голодівки, ранок: з/к Личака, ще до голодівки позбавленого побачення викликають в дім побачень. Там майор Піменов пропонує йому зійти з голодівки, за що обіцяє побачення з дядьком. Личак відмовляється. Тоді в кімнату входить його дядько, який живе в Києві, разом з Піменовим стараються переконати Личака. Личак категорично відмовляється і домагається відпустити його в зону.

(Продовження буде)

КОНЦЕРТ МУЗИКИ В ГАНТЕРІ

В готелі Лексінґтон п-ва А. М. Шумилів в суботу 31-го серпня ц.р. о год. 8-ій вечора заходами церкви св. Івана Хрестителя в Гантері, Н. И. відбудеться концерт української музики. Виконавці програми: Марта Кокольська-Мусійчук (сопрано), Володимир Тисовський (бас), д-р Ігор Соневицький (фортепіяно). В програмі арії, пісні та дуети. Частинний дохід з концерту призначений на церкву в Гантері.

Ділимося сумною вісткою, що дня 27-го липня 1974 р. відійшла у Вічність на 48-му році життя
бл. п.
КАТЕРИНА ЯКУБОВСЬКА
Народжена в Рівні на Волині.
ПОХОРОН відбувся 31-го липня 1974 р. в церкві Святої Тройці в Ірвінґтоні, Н. Дж. та на українському цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.
ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ! [illegible]
Родині Покійної складаємо щирі слова співчуття.
МИКОЛА — хресний син
та ціла Родина ФУРСІК

Замість квітів на могилу трагічно померлого в Ню Гейвені, Конн.
Богдана Шумило
на Патріярший Фонд „Церква в Потребі" зложили:

Батьки Ярослав і Оксана ШУМИЛО	$100.00
Сестра Любомира з мужем Врaсном ГІЛЬДЕН	100.00
Томас ГІЛЬДЕН	25.00
Роман і Ірина ЛАВРОВИЧ	25.00
Стефан і Марія ФІГОЛЬ	20.00
Михайло і Ірина БОЙКО	15.00
Едвард ЗАЛЄСКІ	15.00
ПЛАСТПРИЯТ, Бостон, Масс.	10.00
Богдан і Марія АНТОНИШИН	10.00
Карло і Евгенія ГАРВЕЙ	10.00
Григорій і Анна ГІНА	10.00
Іван ГОЛЕМБІОВСЬКИЙ	10.00
Люба ДАНИЛОВИЧ	10.00
Ярослав МАРТИНЮК	10.00
Роман і Дуся ПОПЕЛЬ	10.00
Ярослав і Таїса ТУРЯНСЬКИЙ	10.00
Осип і Анна КУЗЬО	5.00
Сузан СІМЕОНЕ	5.00
Разом	$400.00

Дня 22-го липня 1974 р. похоронено
бл. п. МИХАЙЛА ДУБАСА
На поминках пані Касюхнич і Н. Ярема перевели збірку, яка принесла 80.00 дол. й Розділено:
40.00 дол. — на Український Конгресовий Комітет Америки;
30.00 дол. — на American Cancer і
10.00 дол. — на Фонд „Свободи". Плейнфілд, Н. Дж.

СОВЄТСЬКІ МАТЕМАТИКИ ОСПОРЮЮТЬ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

цювати, щоб спасти Плюща"

Телеграму підписали: проф. Майкел Етіян з Англії, проф. Ліпман Берс з ЗСА, проф. Генрі Кертен з Франції, проф. Ізраел Галперін з Канади та проф. Янага з Японії.

„Ванкувер Сан" про справу Леоніда Плюща

Щоденна газета „Ванкувер Сан" з 23-го серпня широко поінформувала читачів про справу Леоніда Плюща, пишучи про те, що „Конференція в Університеті Британської Колюмбії одержала апель". У статті пишеться, що „Міжнародний Конгрес Математиків на Університеті Британської Колюмбії одержав наглий апель в четвер від визначного совєтського науковця. Фізик Андрей Сахаров, винахідник совєтської атомової бомби, звернувся до делеґатів із закликом підняти голос за звільнення математика Леоніда Плюща із совєтської в'язничної лікарні. В заклику, переданому телефоном з Москви до Франкфурту і переданого сюди, Сахаров каже, що Плюща тримають в ув'язненні у „нелюдських умовах" на протязі останніх 13 місяців .. Плющ приневолений терпіти за свої публічні заяви ,які були сповнені духом гуманности і толерантности і тугою за правдою та справедливістю" — заявив Сахаров".

У своєму заклику А. Сахаров висловив затривоження також долею математиків Юрія Шихановича та Юрія Гастієва, якого якраз тепер переслухувано в КГБ і в якого вже тричі роблено обшук. Перший обшук було зроблено 5 червня, другий — 8 липня ,а третій — 15 серпня. Допит тривав понад 5 годин. Гастієва переслухують в справі самвидавного журналу „Вєче".

Газета далі інформує, що проф. І. Галперін з Торонтського університету повідомив, що спеціяльний комітет Конгресу готує резолюцію в справі Л. Плюща. Він також в часі зустрічі з представником „Ванкувер Сан" заявив, що „це не є кампанія, яку ведуть середньошкільники, або невідомі радикальні елементи. Це є еліта з математичного світу". Знову ж проф. Ліпман Берс, обраний президентом Американського Математичного Товариства, сказав, що в акцію оборони Л. Плюща включилися „виняткова відомі" у математичному світі науковці і їх не може ігнорувати совєтський режим. Міжнародний комітет для оборони Леоніда Плюща включає, сказав він, сім математиків, нагороджених Медалями Філдса, і цілий ряд членів національних наукових академій. Берс повідомив, як пише газета, що на основі звідомлень з тюремної лікарні, де перебуває Плющ, можна ствердити, що йдеться про „брутальну з ним поведінку і примусову хемотерапію". Доля Шихановича, який є приміщений у „загальній" лікарні, є багато краща. „Умови Плюща багато важчі. Його тіло опухло, він не може ні читати, ні писати і його дружина та інші вважають, що його стан є загрозливий". Газета додає, що згідно з заявою проф. Берса, 34-літній математик-кібернетик Леонід Плющ переслідуваний тому тільки, що він „поважився висловити думки, з якими не погоджується совєтська влада".

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими, що дня 28-го серпня 1974 р. упокоїлась в Бозі наша Найдорожча
МАМА, БАБЦЯ, ПРАБАБЦЯ, ПРАПРАБАБЦЯ і СЕСТРА
бл. п.
МАРІЯ ЗАЗУЛЯК
проживши 89 років, народжена в Городку Ягайлонськім біля Львова, Україна.

ПАНАХИДИ в четвер і п'ятницю, 29 і 30 серпня, о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН в суботу, 31-го серпня 1974 р. о год. 9:30 рано до церкви св. Юра, а опісля на український цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку:
доньки: МАРІЯ ЦЕНКО
СТЕФА ГОРЕЧА зі сином ДІОНІЗІЄМ
ЛЮБА ЛОДЗЮК з чоловіком ВОЛОДИМИРОМ
сини: ВОЛОДИМИР з дружиною ЗЕНОВІЄЮ
ЯРОСЛАВ
ІВАН
внуки: ЛЮБОМИР ЦЕНКО з дружиною і дітьми
ВІРА, ІГОР, ОКСАНА
ТАРАС і ЗЕНОВІЯ в Україні
сестра — АНТОНІНА
та близька і дальша Родина

Ділимось із тими Свояками і Приятелями, яких ми не вспіли повідомити в час, що дня 21-го серпня 1974 р. відійшла від нас у Вічність, проживши 57 літ наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАТИ і БАБЦЯ
ЛІДІЯ БАРАБОЛЯК
з роду ЗАЯЧКІВСЬКА

ПОХОРОНИ відбулись дня 24-го серпня 1974 р. з церкви св. Володимира і Ольги на кладовище св. о. Миколая в Чікаґо, Ілл.

Усім, що взяли участь у похоронах нашої Дорогої Покійної і відпровадили Її на місце вічного супочинку, Всім, що молились і моляться за Неї, прикрасили Її домовину квітами, склали жертви на Служби Божі — складаємо найсердечнішу подяку.

Чоловік — МИКОЛА
Донька — ХРИСТЯ зам. БОЙКО з чоловіком ДЕНИСОМ
Сини — ОЛЕСЬ і РОМАН
Внук — АНДРІЙКО

З приводу смерти
св. п. Петра Футея
в Клівленді, Огайо,
замість квітів на могилу, пересилають

на Фонд „Церква в Потребі"	$30.00
і на Службу Божу в Римі	10.00

Горем прибитій Родині висловлюють глибоке співчуття
Франко і Богданна СІЛЕЦЬКІ
з Лорейну, Огайо

Унікальна копія львівського „Букваря" Івана Федоровича в Гарварді

Українська колекція книг у бібліотеках Гарвардського університету містить багато цінностей — свідків української культури. Поміж ними скромна книжечка на сорок карток (octavo volume „8") без сиґнатури — це „Буквар" надрукований первопечатником України Іваном Федоровичем у Львові 1574 року, єдиний у світі захований примірник того видання. „Буквар" закуплено з фонду Bayard L. Kilgour для бібліотеки Houghton Rare and Manuscripts Librari, де зберігаються рідкісні книги та рукописи.

Книжку цю закуплено у Бориса Кохна, спадкоємця славного російського балетмайстра Дяґілева († 1929). Дяґілев купив „Буквар" у Римі, у вересні 1927 р., правдоподібно, зі збірки князя Г. С. Строґанова (1910).

Не зважаючи на те, що „Букварем" часто користувалися, книжка находиться у дуже доброму стані, за винятком такого незначного знищення, як видертий марґінес на 36-ій сторінці. Поодинокі картки (кожна 157 х 100 мм.) були, мабуть легко обтяті, судячи по одному знаку на папері зверху. Оправа книжки правдоподібно оригінальна, хоча згідно з опінією одного зі знавців у цій ділянці — її відновлено. ..... вкладено новий скіряний хребет та нові кінцеві сторінки додані з паперу вживаного у XVIII столітті. Ручно шиті обкладинки, мабуть, таки оригінальні — з телячої скіри — з них збереглися дві вузькі смуги, на яких виразно видніє орнамент, листки винограду з квітами та овочевий мотив — обведений берегом.

„Буквар" складається з двох частин. Перша частина (48 сторінок) це — азбука та граматичні і правописні дані поділені на параграфи. Друга частина складається із повчальних оповідань, щоб вправлятись у читанні та вивчати напам'ять.

Оцей „Буквар" видало львівське братство для вжитку у своїй школі. Це дуже цікаво, що один із двох перших друків у Львові — це „Буквар" (другим був „Апостол", який теж має колекція Кілґура). Як бачимо, члени львівського братства, львівські міщани, в першу чергу дбали про забезпечення освіти своїм дітям. Живим свідком того факту є його унікальний примірник у Гарварді.

Останньо, українська колекція книг Гарвардського університету придбала ще дві рідкісні книги для української збірки в бібліотеці Гутона, а саме другий примірник „Кобзаря" Т. Шевченка (1840 року) та „Євангелію" (Львів, Михайло Сльозка, 1665 року).

Е. Касинець

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

польською мовою". Подібні були й інші директори.

Так само й у двомовності не було справедливости, бо більшість предметів навчали польською мовою. Автор наводить слова американського публіциста С.О. Поллока про те, як відбувалися парляментарні вибори в 1907 р.: „Обман усякого роду, насильство, корупція, фальшування, крадіж голосів, зловживання владою, надужиття судочинства, вживання жандармерії й війська, ламання кожної постанови й розпорядження виборчих законів — стали системою в цілому краю" (ст. 21).

Автор зібрав впродовж кількалітньої н а п о леглпвої праці, як пише Іван Бадурович у „Передмові", великий друкований та рукописний матеріял, вів широке листування та відбув численні інтерв'ю з бувшими учнями заліщицьких шкіл, і на цій основі, „накреслив яркую картину семінарії й гімназії, вчителів цих шкіл та учнів, тодішніх Заліщик і цілої заліщицької округи". Цікаві сильветки цих осіб, та ми не будемо всіх згадувати, про них дізнається сам читач, який загляне до цієї цікавої книжки.

Лиш мусимо згадати відомого письменника й науковця д-ра Осипа Маковея, який був за увесь час існування семінарії дійсним українцем і дійсним педагогом, що виховував учнів, а не калічив їхні душі ненавистю, як це робили інші директори - русини з походження, а по національності польські шовіністи.

Згадаємо ще й учня, що відомий і поза Заліщиками — славного стрілецького диригента й відомого композитора Михайла Гайворонського, який був начальним капельником оркестри УСС-ів та інспектором оркестри Армії УНР.

Книжку мґ-ра В. Вериги читається легко, немов белетристичний твір, і хто її прочитає, той пригадає собі своє життя на рідній землі, якщо він старша особа, і пізнає численних осіб між учнями й учителями, які боролися за право свого народу і кі з огидою відвертались від тих, що служили ворогові. Кінчаємо словами „Передмови":

Книжка мґ-ра В. Вериги „не тільки відтворює вміло й переконливо один напівзабутий епізод з минулого, але й являється цінним причинком до історії українського шкільництва і західньо-українських земель в цілому". Вона показує, як поляки нищили український нарід на його ж рідній землі.

ТАРЗАН, Ч. 7168. Криси розказує про корупцію

Луанда — транспортаційний центр. Браконьєри з різних околиць збираються там, щоб нелеґально продати свій „товар" їхньому незнаному ватажкові!

Чому цю людину досі не арештовано?

Бо це добре захована таємниця, Тарзане!

Самозрозуміло, з цим ділом зв'язані великі суми грошей... Так поширена нелеґальна торгівля не могла б існувати, якщо були б зроблені потрібні заходи з боку уряду!

Ти, Петре, натякаєш, що офіційні круги навмисно, або через недбальство потурають браконьєрству!